

**TRANSMILLIY MIGRATSIYA SHAROITIDA O'ZBEK
MIGRANTLARINING MADANIY IDENTITETI VA UNING
TRANSFORMATSIYASI (KOREYA RESPUBLIKASI MISOLIDA)**

RAHIMBERDIYEV SARDORBЕК BEKMUROD O'G'LI

*Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Namangan
filiali, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası, katta o'qituvchi
sardorbek.rakhimberdiyev@mail.ru +998937930095
ORCID ID 0009-0007-4129-9386*

Annotatsiya

Mazkur maqolada Koreya Respublikasida yashayotgan o'zbek migrantlarining mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi sharoitida shakllanayotgan madaniy identifikatsiyasi hamda kundalik hayot strategiyalari transmilliy yondashuv asosida tahlil qilinadi. Migratsiya shakllari alohida jarayon sifatida emas, balki o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi yagona transmilliy tizim doirasida ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda mehnat munosabatlari, ta'lim orqali ijtimoiy harakatchanlik, nikoh migratsiyasida gender va oilaviy munosabatlar transformatsiyasi, shuningdek, til va din omillarining madaniy identifikatsiyaga ta'siri yoritiladi.

Kalit so'zlar: transmilliy migratsiya, mehnat migratsiyasi, ta'lim migratsiyasi, nikoh migratsiyasi, kundalik hayot strategiyalari, Koreya Respublikasi.

Аннотация

В данной статье анализируются культурная идентичность и стратегии повседневной жизни узбекских мигрантов, проживающих в Республике Корея, в контексте трудовой, образовательной и брачной миграции, с использованием транснационального подхода. Эти формы миграции рассматриваются не как отдельные процессы, а как взаимосвязанные и взаимоусиливающие элементы в рамках единой транснациональной системы. В исследовании рассматриваются трудовые отношения, социальная мобильность через образование, трансформации гендерных и семейных отношений в рамках брачной миграции, а также влияние языка и религии на культурную идентичность.

Ключевые слова: транснациональная миграция, трудовая миграция, образовательная миграция, брачная миграция, стратегии повседневной жизни, Республика Корея.

Kirish. XXI asrda migratsiya jarayonlari murakkab va ko'p qatlamli ijtimoiy hodisa sifatida namoyon bo'lib, u faqat aholi harakati yoki iqtisodiy bandlik bilan cheklanmaydi. Zamonaviy migratsiya mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi kabi turli shakllarni o'z ichiga olgan yagona transmilliy tizim sifatida shakllanmoqda. Ushbu

jarayonda migrantlarning madaniy identifikatsiyasi qat'iy va o'zgarmas holat emas, balki kundalik hayot amaliyotlari, ijtimoiy munosabatlar hamda transmilliy aloqalar ta'sirida uzluksiz ravishda qayta shakllanib boruvchi dinamik jarayon sifatida namoyon bo'ladi.

O'zbekiston mustaqillikka erishgandan so'ng yuz bergan ijtimoiy-iqtisodiy transformatsiyalar migratsiyaning turli shakllarini jadallashtirdi. Dastlab mehnat migratsiyasi ustuvor yo'nalish sifatida shakllangan bo'lsa, keyingi bosqichda ta'lim migratsiyasi hamda xalqaro nikohlar bilan bog'liq migratsiya oqimlari sezilarli darajada kengaydi[17]. Xususan, Koreya Respublikasi o'zbekistonliklar uchun nafaqat mehnat bozori, balki ta'lim olish va nikoh orqali doimiy yoki uzoq muddatli yashash strategiyalarini amalga oshirish makoniga aylandi. Ushbu maqolaning maqsadi Koreya Respublikasida yashayotgan o'zbek migrantlarining mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi sharoitida madaniy identifikatsiyasi va kundalik hayot strategiyalarini kompleks tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotda migratsiyaning ushbu shakllari o'zaro uzviy bog'liq ijtimoiy strategiyalar sifatida talqin qilinadi.

Koreya Respublikasiga yo'naltirilgan mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasining shakllanishi. Koreya Respublikasiga o'zbek migrantlarining yo'naltirilgan migratsiyasi dastlab mehnat migratsiyasi shaklida vujudga kelgan. Mamlakatda sanoatlashtirish jarayonining jadallashuvi va demografik o'zgarishlar natijasida past malakali ishchi kuchiga bo'lgan ehtiyoj ortib, xorijiy migrantlarni jalb etish zarurati yuzaga keldi[1]. Ushbu ehtiyojni qondirish maqsadida joriy etilgan Employment Permit System (EPS) o'zbekistonlik migrantlarning Koreya Respublikasiga qonuniy kirib kelishi va mehnat faoliyatini amalga oshirishining asosiy institutsional mexanizmiga aylandi. Mazkur tizimning huquqiy asoslari Koreya Respublikasi Mehnat va bandlik vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan. Dastlab Filippin, Vetnam, Tailand, Indoneziya, Mo'g'uliston va Shri-Lanka bilan o'zaro anglashuv memorandumlari imzolangan bo'lsa, keyinchalik 2006-yilda O'zbekiston, Pokiston va Kambodja ushbu dasturga qo'shildi[8].

1-jadval

1995–2025-yillarda Koreya Respublikasiga yuborilgan o'zbekistonlik mehnat va nikoh migrantlari soni (yillar kesimida)[4].

Yil	Mehnat migrantlari	Nikoh migrantlari
1995	877	0
1996	1045	0
1997	1279	0
1998	436	0
1999	875	0
2000	1847	43
2001	267	66

2002	825	183
2003	4557	328
2004	177	247
2005	2123	332
2006	2799	314
2007	227	351
2008	3455	492
2009	1424	365
2010	3814	317
2011	2706	324
2012	4015	365
2013	3283	269
2014	2660	255
2015	2718	224
2016	2446	232
2017	2632	236
2018	2251	276
2019	1717	285
2020	94	133
2021	732	165
2022	4901	172
2023	4882	189
2024	3097	171
2025	156	0

Mehnat migratsiyasi bilan bir qatorda ta'lim migratsiyasi ham muhim transmilliy strategiya sifatida shakllandi. Koreya Respublikasining xalqaro ta'lim bozoridagi mavqei, grant dasturlari va yuqori ta'lim sifati o'zbekistonlik yoshlarning ushbu mamlakatda tahsil olishga qiziqishini oshirdi. Dala materiallari tahliliga ko'ra, ta'lim migratsiyasi nafaqat akademik bilim olish, balki til kompetensiyalarini rivojlantirish, professional kapital to'plash va keyinchalik mehnat bozoriga integratsiyalashuvning muhim bosqichi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Nikoh migratsiyasi esa Koreyada yashayotgan o'zbek migrantlari orasida alohida ijtimoiy hodisa sifatida shakllangan. Mehnat yoki ta'lim migratsiyasi jarayonida yuzaga kelgan nikohlar migrantlarning huquqiy maqomini o'zgartirib, ularning kundalik hayoti hamda madaniy identifikatsiyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi[2]. Shu tariqa, Koreya Respublikasidagi o'zbek migrantlarining migratsiya tajribasi mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasining bir-biri bilan uzviy bog'liq va o'zaro

o'tuvchan shakllarini namoyon etadi. Mazkur holat migratsiyani yagona transmilliy ijtimoiy strategiya sifatida talqin qilish imkonini beradi.

Mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi sharoitida madaniy identifikatsiyaning qayta shakllanishi. Transmilliy migratsiya sharoitida madaniy identifikatsiya migrantlarning kelib chiqish jamiyati va mezbon jamiyat o'rtasida kechadigan murakkab ijtimoiy jarayonlar ta'sirida qayta shakllanadi. Migrantlar o'z vatanlari bilan oilaviy, madaniy va ijtimoiy aloqalarni saqlab qolgan holda, qabul qiluvchi jamiyatda yashaydi, ishlaydi va o'qiydi. Shuning uchun ularning o'zini anglashi nafaqat bitta jamiyat ichida, balki ikki yoki undan ortiq ijtimoiy makon ta'sirida ham shakllanadi[18]. Koreya Respublikasida yashayotgan o'zbek migrantlari misolida ushbu jarayon mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi tajribalarining o'zaro tutashuvi orqali namoyon bo'ladi. Mazkur migratsiya shakllari alohida va mustaqil yo'nalishlar emas, balki bir-birini to'ldiruvchi va ijtimoiy jihatdan o'zaro o'tuvchan strategiyalar sifatida amal qiladi.

Mehnat migratsiyasi doirasida shakllanayotgan madaniy identifikatsiya asosan ishlab chiqarish intizomi, ish joyidagi ierarxiya va koreys mehnat madaniyatiga moslashuv bilan bog'liq. Dala tadqiqotlari natijalariga ko'ra, o'zbek migrantlari kundalik ish jarayonida koreys jamiyatiga xos bo'lgan intizom, vaqtga qat'iy rioya qilish va jamoaviy mas'uliyat tamoyillarini o'zlashtiradi. Shu bilan birga, ular ushbu moslashuvni milliy o'zlikdan voz kechish sifatida emas, balki iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan pragmatik strategiya sifatida qabul qiladilar[4]. Natijada, mehnat muhitida funksional moslashuv, norasmiy hayotda esa milliy madaniyatni saqlash modeli shakllanadi.

Ta'lim migratsiyasi sharoitida madaniy identifikatsiya yanada murakkab va reflektiv xarakter kasb etadi. Koreyada tahsil olayotgan o'zbek talabalari akademik muhit, raqobatga asoslangan ta'lim tizimi va xalqaro talabalar jamoasi bilan bevosita muloqotda bo'ladi. Mazkur akademik va institutsional afzalliklar O'zbekistonlik talabalar uchun ham muhim motivatsion omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, muhandislik, axborot texnologiyalari, tibbiyot, iqtisodiyot hamda xalqaro munosabatlar yo'nalishlarida Koreya universitetlari yuqori sifatli akademik tayyorgarlik beruvchi muassasalar sifatida qabul qilinadi[7]. Koreys ta'lim tizimida olinadigan bilim va ko'nikmalar xalqaro miqyosda tan olinishi, bitiruvchilarning raqobatbardoshligini oshirib, ularning global mehnat bozoriga integratsiyalashuviga xizmat qiladi. O'zbek yoshlari uchun Koreyada o'qish mehnat bozoriga to'g'ridan-to'g'ri yo'l sifatida qaraladi. Koreya migratsiya siyosati ta'lim va mehnat migratsiyasi o'rtasidagi bog'liqlikni institutsionalizatsiya qiladi, xorijiy bitiruvchilarga o'qishni tugatgandan so'ng vaqtincha yoki doimiy ravishda mamlakatda ishlashni davom ettirish imkonini beradi. Xususan, D-2 talaba[19] vizasidan D-10 ish qidiruvchi[20]

yoki E-7 ixtisoslashgan faoliyat[16] vizasiga o'tish imkoniyati ta'lim migratsiyasining iqtisodiy jozibadorligini sezilarli darajada oshiradi.

Nikoh migratsiyasi esa madaniy identifikatsiyaning eng chuqur va shaxsiy transformatsiyalar bilan kechadigan shakli hisoblanadi. Koreya Respublikasidagi xalqaro nikohlar 1980 va 1990-yillarda yuzaga kelgan va bu jarayon mamlakatdagi demografik inqiroz, urbanizatsiya va gender nomutanosibligi bilan uzviy bog'liq edi[6]. Koreya fuqarolari bilan tuzilgan nikohlar yoki boshqa millat vakillari bilan qurilgan oilalar migrantlarning kundalik hayotini tubdan o'zgartiradi. Dala tadqiqotlari ishtirokchilaridan biriga ko'ra, nikoh migratsiyasi sharoitida o'zbek ayollari va erkaklarining gender rollari, oilaviy majburiyatlar va madaniy normalarga munosabati qayta ko'rib chiqiladi. Bu jarayonda an'anaviy o'zbek oilaviy qadriyatlarini koreys jamiyatining huquqiy va ijtimoiy normalari bilan muvofiqlashtiriladi.

Dala materiallari tahlili farzand tarbiyasi masalasida ikki madaniyat o'rtasida muvozanat topish nikoh migrantlari uchun eng muhim strategik vazifalardan biri ekanligini ko'rsatdi. Umuman olganda, mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi sharoitida madaniy identifikatsiya qat'iy va bir yoqlama emas, balki kontekstga bog'liq, vaziyatga moslashuvchan va ko'p qatlamli jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu jarayon migrantlarning kundalik hayot strategiyalari, ijtimoiy tarmoqlari va transmilliy aloqalari orqali doimiy ravishda qayta ishlab chiqiladi.

Mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi sharoitida kundalik hayot strategiyalari. Transmilliy migratsiya sharoitida kundalik hayot strategiyalari migrantlar uchun iqtisodiy barqarorlikni, ijtimoiy moslashuvni va madaniy o'ziga xoslikni saqlashning asosiy mexanizmlaridan biridir. Koreya Respublikasida yashovchi o'zbek migrantlarining kundalik hayoti mehnat, ta'lim va oilaviy migratsiya tajribalariga qarab turlicha shakllansa-da, ularning barchasini birlashtiruvchi umumiy narsa vaqtinchaliklik hissi va transmilliy rejalashtirishning ustuvorligidir.

Mehnat migrantlarining kundalik hayoti, avvalo, ishlab chiqarish rejimi va ish vaqti bilan belgilanadi. Soatbay ishlaydigan migrant ishchilarning oylik daromadi to'g'ridan-to'g'ri ishlangan soatlar soniga bog'liq. Agar ishchi qonuniy standartga muvofiq haftasiga 40 soat ishlasa (Koreya mehnat qonunchiligida haftasiga 40 soat va qo'shimcha ish vaqti 52 soatgacha bo'lishi mumkin), oyiga o'rtacha ishlangan soatlar soni 160-173 ni tashkil qiladi[10]. Migrant ishchilar qonun bo'yicha Koreya fuqarolari bilan bir xil minimal oylik ish haqiga ega: 2025-yil holatiga ko'ra taxminan 2 096 270 Koreya voni (taxminan 1475 AQSh dollari)[6]. Bu miqdor qo'shimcha ish vaqtiga qarab yanada oshishi mumkin.

So'nggi yetti yil ichida soatbay ish haqining o'zgarishi dinamikasi shuni ko'rsatadiki, yillik ish haqining o'sish sur'ati, 2019-2022 yillarda nisbatan yuqori bo'lsa-da, 2023-2025 yillarga kelib sekinlashgan. Bu iqtisodiy barqarorlikni saqlash, ish beruvchilarning xarajatlarini cheklash va mehnat bozorida muvozanatni ta'minlashga

qaratilgan siyosat bilan izohlanadi. Shuning uchun ham o'zbek mehnat migrantlarining aksariyati uchun "ish joyi – yotoqxonona – ish joyi" modeli ustuvor bo'lib, bu ularning ijtimoiy hayotini keskin toraytiradi. Bunday sharoitda migrantlar bo'sh vaqtni iqtisodiy samaradorlikni oshirish, ya'ni qo'shimcha ish soatlarini olish yoki dam olish vaqtini tiklanishga yo'naltirish orqali o'tkazadi. Ushbu strategiya migrantlar tomonidan vaqtinchalik qurbonlik sifatida qabul qilinib, u uzoq muddatli oilaviy va moliyaviy maqsadlarga bo'ysundiriladi.

Ta'lim migrantlarining kundalik hayot strategiyalari nisbatan murakkab va ko'p yo'nalishli xarakterga ega. Koreyada tahsil olayotgan o'zbek talabalari o'qish, yarim stavkali mehnat va ijtimoiy moslashuv o'rtasida muvozanat topishga intiladi. Chunki ular uchun yarim kunlik ish pul topishning keng tarqalgan usuli hisoblanadi. Buning asosiy sabablari yashash va ta'limning yuqori narxi, shuningdek, mustaqil moliyaviy barqarorlikka intilishdir. Dala tadqiqoti natijalari shuni ko'rsatadiki, o'qish va ishni birlashtirgan respondentlar ma'lum ijtimoiy-psixologik qiyinchiliklarga duch kelishadi. Ko'pgina ishtirokchilar (68%) muntazam ish jarayoni ularning o'qishlariga salbiy ta'sir qiladi, charchoq, stress va vaqt bosimini oshiradi va o'qishga to'liq e'tibor qaratish qobiliyatini cheklaydi, deb hisoblashadi. Shu bilan birga, ba'zi respondentlar kamsitish haqida xabar berishgan bo'lsa-da, ularning yuqori xavfsizlik hissi nisbatan barqaror yashash va ish sharoitlaridan dalolat beradi.

Nikoh migratsiyasi nuqtai nazaridan, kundalik hayot strategiyalari oilaviy munosabatlar va gender rollari bilan chambarchas bog'liq. Koreya fuqarolariga turmushga chiqqan yoki uzoq muddatli transmilliy oilalarda yashovchi o'zbek migrantlari kundalik hayotlarini ikki madaniyat o'rtasida muvofiqlashtirishga majbur. Gender bu kundalik hayot strategiyalarida ayniqsa muhim rol o'ynaydi. Dala materiallari tahliliga ko'ra, ba'zi o'zbek ayollari Koreya jamiyatiga xos bo'lgan shaxsiy mas'uliyat va huquqiy tenglik normalarini qabul qiladilar, bu esa an'anaviy gender rollarini qayta ko'rib chiqishga olib keladi. Boshqa tomondan, migrant erkaklar oilani qo'llab-quvvatlash, masofadan farzand tarbiyalash va qarindoshlik majburiyatlarini bajarish orqali transmilliy erkaklik modelini shakllantiradilar.

Diniy amaliyotlar va urf-odatlar migrantlarning kundalik hayotida madaniy barqarorlikni ta'minlovchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Nikoh orqali migratsiya qilgan ayollar mezbon jamiyatda yashab, ishlaydi va ijtimoiylashuv jarayonida faol ishtirok etsalar ham, ular o'zlarining kelib chiqish jamiyatlari bilan aloqalarini to'liq uzmaydilar. Aksincha, ular qarindoshlik aloqalarini, madaniy xotirani, diniy urf-odatlarini, tilni va axloqiy me'yorlarni saqlab, transmilliy makonda yashashda davom etadilar[3]. O'tkazilgan dala tadqiqotlari jarayonida aniqlanishicha, kundalik oilaviy amaliyotlar – ovqat pishirish, bolalar bilan muloqot qilish, bayramlar va marosimlarni nishonlash va diniy marosimlarni bajarish – shunchaki oddiy uy faoliyati emas, balki transmilliy aloqalarni qayta tiklovchi mexanizmlar hamdir.

Transmilliy ijtimoiy tarmoqlar kundalik hayot strategiyalarining ajralmas qismi hisoblanadi. Mobil aloqa vositalari va ijtimoiy tarmoqlar migrantlarga vatandagi oila a'zolari bilan uzluksiz aloqada bo'lish, qarorlarni masofadan turib muhokama qilish va hissiy yaqinlikni saqlash imkonini beradi. So'nggi yillarda ijtimoiy media va raqamli platformalar nikoh bilan bog'liq migratsiya jarayonlarini shakllantirishda tobora muhim rol o'ynamoqda. Tanishuv saytlari, ijtimoiy tarmoqlar va xabar almashish ilovalari bunday migratsiyaning geografik va madaniy chegaralarini sezilarli darajada kengaytirdi va to'g'ridan-to'g'ri transmilliy aloqalarni ta'minladi[5]. Raqamli makonda paydo bo'layotgan narrativlar ko'pincha mezbon jamiyatni iqtisodiy farovonlik, xavfsizlik va barqarorlik maskani sifatida tasvirlaydi. Migrant ayollar tomonidan ijtimoiy tarmoqlarda namoyish etilgan "muvaffaqiyatli hayot" tasvirlari nikoh bilan bog'liq migratsiyani idealizatsiya qiladi. Shu bilan birga, moslashish qiyinchiliklari, huquqiy qaramlik va gender tengsizligi bilan bog'liq masalalar ko'pincha ochiq muhokama qilinmaydi[22]. Axborotning bu bir tomonlama taqdimoti migratsiya qarorlarining sifatiga bevosita ta'sir qiladi. Ayollar ko'pincha to'liq bo'lmagan yoki idealizatsiya qilingan tasavvurlar asosida qarorlar qabul qiladilar. Natijada, nikoh bilan bog'liq migratsiya kutilgan natijalar va haqiqiy yashash sharoitlari o'rtasidagi tafovut fonida sodir bo'lishi mumkin.

Xulosa o'rnida shuni takidlash kerakki, Koreyadagi o'zbek migrantlarining kundalik hayot strategiyalari mehnat, ta'lim va nikoh migratsiyasi shakllariga mos ravishda farqlansa-da, ularni birlashtiruvchi umumiy jihat – transmilliy rejalashtirish, vaqtinchaliklik hissi va madaniy identifikatsiyani saqlab qolishga intilishdir. Ushbu strategiyalar migrantlarning yangi ijtimoiy muhitda moslashuvini ta'minlab, ularning madaniy o'zligini doimiy ravishda qayta ishlab chiqishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Axmedov O'. A. Koreya Respublikasi rivojlanishida migratsiyaning o'rni. In: O'zbekiston va Koreya Respublikasidagi migratsiya: hozirgi holat va muammolar mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. Toshkent: Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti, 2023. — B. 312–313.
2. Chi N. 'Walking in Her Shoes': Prospects and Challenges of Marriage Migrants in South Korea. 年報 公共政策学 (Annual Report of Public Policy Studies), Vol. 13, 2019. – P. 88–89.
3. Dala yozuvlari. Janubiy Koreya Kangvon-do Samcheok shahri, 2023-yil.
4. Dala yozuvlari. Janubiy Koreya Kyonggi-do Hvasong shahri, 2023-yil.
5. Dala yozuvlari. Namangan viloyati Namangan shahri. 2026-yil.
6. IOM. Labour Migration Pathways: Country Profile – Republic of Korea. – December 2025. – P. 9.

7. Kim Ee-gyeong. Educational Policy and Reform in Korea. – Seoul: Korean Educational Development Institute (KEDI), 2002. – P. 12–13.
8. Kim, Min Ji. The Republic of Korea's Employment Permit System (EPS): Background and Rapid Assessment / Min Ji Kim ; International Labour Office, Conditions of Work and Equality Department, Labour Migration Branch. – Geneva: ILO, 2015. – (International Migration Papers; No. 119). – P. 5.
9. Lee Y. J., Seo D. H., Cho S. N. International Marriages in South Korea. – Seoul: KIHASA, 2011. – P. 15.
10. Nowak & Partner Co. Ltd. Labor Costs in South Korea: Private & Public Sector. Updated April 2025. Seoul, 2025. – P. 2.
11. Rahimberdiyev S. Koreyadagi o'zbek talabalarning ijtimoiy-madaniy moslashuvi. MUARRIX: Tarix ilmiy jurnali, 2025, №3. — B. 75–85. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17205372>
12. Rahimberdiyev S. B. Intellectual Migration (A Case Study of Uzbek Students Traveling to South Korea for Educational Purposes). Universal Insights Conference on Science and Society: International Scientific Conference, Vol. 1, Issue 1, December 2025. — P. 294–299.
13. Rahimberdiyev, S. (2026). KOREYA RESPUBLIKASIDA O 'ZBEK MIGRANTLARINING MADANIY IDENTIFIKATSIYASI: TRANSMILLIY JARAYON VA KUNDALIK HAYOT DINAMIKASI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 3(3.1), 434-440.
14. Bekmurod o'g'li, R. S. (2025, December). KOREYADAGI O 'ZBEKISTONLIK MEHNAT MIGRANTLARINING IJTIMOIIY HOLATI VA MADANIY IDENTIFIKATSIYA JARAYONLARI. In *Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus* (Vol. 1, No. 1, pp. 108-111).
15. Rahimberdiyev S. B. Transmilliy migratsiya sharoitida o'zbek migrantlarining madaniy identifikatsiyasi va kundalik hayot strategiyalari (Koreya Respublikasi misolida). Namangan Davlat Pedagogika Instituti ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, 14-noyabr, 2025. — B. 247–252.
16. Seuldagi hayot: Koreyada yashash qo'llanmasi. — Seul: Seul Metropolitan Government, 2022. – 8–9 b.
17. Yoqubjonova H. Y., Davlatova Sh. O'zbekiston va Koreya Respublikasi o'rtasidagi migratsiya jarayoni va uning rivojlanish bosqichlari. In: O'zbekiston va Koreya Respublikasidagi migratsiya: hozirgi holat va muammolar mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. Toshkent: Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti, 2023. — B. 216–218.
18. Zahid K., Akbar S., Ghouri S. J. Cinematic Transnationalism: Migration, Identity, and Cultural Displacement in Dunki. *Social Sciences & Humanity Research Review*, Vol. 3, no. 3, 2025. — P. 673.

19. https://gsc.korea.ac.kr/usr/international/student_visa.do (foydalanilgan sana: 22. 01. 2026).
20. <https://gsis.ajou.ac.kr/gsis/notice/faq.do?mode=view&articleNo=349553> (foydalanilgan sana: 22. 01. 2026).
21. https://kosis.kr/eng/search/searchList.do;jsessionid=ux3zXLNVjA-xVl5ej5P1U2CnfK1U_QIeaNG2-OAf.esvwas4_S41 (foydalanilgan sana: 07. 01. 2026).
22. <https://youtu.be/HtXAY3YPSHQ?si=M3Tr8PYwvf-GID6O> (foydalanilgan sana: 07. 01. 2026).